БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.
№ 159 (4365).
13 АВГУСТ
ЖУМА
1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IV пленумининг қарори

АЛМАШЛАБ ЭКИШНИ ЖОРИЙ ЭТИШ АСОСИДА ЧОРВАЧИЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ ОЗУҚА БАЗАСИНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРИШ СОҲАСИДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми шуни таъкидлайдики, республика партия ташкилотлари партия XXIII съездининг ва КПСС Марказий Комитети пленумларининг қарорларини бажара бориб, ўтган беш йилликда қишлоқ хўжалигини ва унинг энг муҳим тармоқларидан бири бўлган чорвачиликни янада ривожлантириш соҳасида катта иш қилдилар.

Янги ерларни ўзлаштириш, эскидан ҳайдалиб келинаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва сув таъминотини ошириш соҳасидаги катта тадбирларнинг бажарилганлиги колхоз ва совхозларга озуқабоп экинлар майдонини 22,5 процент, бедапояларни 1,4 баравар кўпайтириш ва алмашлаб экишни ўзлаштиришга киришиш имконини берди.

Озуқабоп экинлар майдони кенгайтирилиб, ҳосилдорлиги оширилганлиги, бошқа ташкилий-хўжалик ва зооветеринария тадбирлари ўтказилганлиги туфайли чорва туёғи ва паррандалар анча кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш ортди.

Республика чорвадорлари КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олишга ҳаракат қилиб, йил бошланиши биланоқ ишларни қизитиб юбордилар. Колхоз ва совхозларда йилнинг биринчи ярмида маҳсулот етиштириш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ортди, ҳамма турдаги чорва туёғи ва паррандалар кўпайди. Гўшт, сут, тухум, жун тайёрлаш ярим йиллик планлари ҳамда давлатга қоракўл ва пилла сотиш йиллик планлари анча ошириб бажарилди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми шуни таъкидлайдики, партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз лар ва совхозлар чорвачиликни юқори сифатли ем-хашак билан тўла-тўкис таъминлаш учун мавжуд резервлар ва имкониятлардан ҳали ҳам етарли фойдаланмаётирлар. Алмашлаб экишни ўзлаштириш суръатлари, озуқабоп экинларни бир-бирига қўшиб, бири кетидан иккинчисини ва уларнинг қатор ораларига экишни асоссиз равишда пайсалга солмоқдалар.

Кўпчилик колхоз ва совхозлар чорвачилик билан шуғулланадиган тоғ этакларида, тоғларда ва лалмикор зоналарда ем-хашак етштириш ҳали ҳам деҳқончиликнинг асосий тармоғи бўлиб қолган эмас.

Кўп хўжаликларда экинлар яхши парвариш қилинмаётганлиги оқибатида озуқабоп экинларнинг ҳосилдорлиги жуда паст, ембоп дон, айниқса маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришга дуруст эътибор берилмаётир, ем-хашакни йиғиштириб олиш ва тайёрлашнинг сенаж бостириш, витаминли ўт талқони ишлаб чиқариш, пичанни қирқиб ғамлаб олиш, пичанни актив вентиляция ёрдамида қуритиш сингари илғор технологияси суст қўлланилмоқда. Беда ва силосбоп экинлар ўз вақтида ўриб олинмаётганлиги озуқанинг нобуд бўлишига олиб келмоқда, унинг сифатини ёмонлаштирмоқда. Озуқа таркибидаги оқсилнинг етарли миқдорда бўлмаслиги ем-хашакнинг анча қисми исроф бўлишига ва чорва маҳсулотининг қимматлашиб кетишига олиб боради. Кўп йиллик ўтлар ва бошқа озуқабоп экинлар уруғчилигини ташкил этишда катта камчиликлар бор.

Ем-хашак етиштиришни техника билан қайта қуроллантириш, озуқабоп экинларни парваришлаш ва ҳосилни йиғиштириб олишдаги сермеҳнат ишларни механизациялаш масалалари суст ҳал этилмоқда. Омухта ем ишлаб чиқариш қувватлари паст суръатлар билан кўпайтирилмоқда, колхоз ва совхозларда озуқа тайёрлаш цехлари қуриш пайсалга солинмоқда. Қишлоқ хўжалиги, совхозлар министрликлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаси озуқа ишлаб чиқаришни комплекс механизациялашда, колхоз ва совхозларни запас қисмлар ва ремонтга керакли материаллар билан таъминлашда хўжаликларга етарли ёрдам бермаётир.

Озиқ-овқат саноати, гўшт ва сут саноати, Савдо, Коммунал хўжалик министрликлари, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советлари, «Ўзбекбирлашув» озиқ-овқат чиқитларидан чорвачилик эҳтиёжларида тўлиқ фойдаланиш учун зарур чораларни кўрмаётирлар.

Яйловлар маҳсулдорлигини ошириш ва улардан фойдаланишни яхшироқ ташкил этиш ишлари орқада қолаётганлиги қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар фаолиятидаги катта камчиликдир.

Илмий тадқиқот муассасалари республика зоналарида озуқа ишлаб чиқариш асосларини пухта ишлаб бермаётирлар, қишлоқ хўжалик органлари эса чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш учун фан ва илғор тажриба ютуқларини секин жорий этмоқдалар.

Давлат наслчилик станциялари ва наслчилик хўжаликларининг иши лозим бўлган талабларга жавоб бермаётир. Қишлоқ хўжалик чорва молларини урчитиб кўпайтириш ва ёш молларни боқишнинг қониқарсиз аҳволда эканлиги, чорва ва парранда маҳсулдорлигининг суст кўпаяётганлиги, чорва молларини боқиб семиртиришни яхшилаш, унинг вазн кондицияларини ошириш ҳисобига гўшт етиштиришни кўпайтириш учун мавжуд резервлардан етарли равишда фойдаланилмаётганлиги жиддий ташвиш туғдирмоқда. Фермаларда комплекс механизация яхши жорий этилмаётир, меҳнат унумдорлиги тузукроқ ошмаётир, чорвачилик маҳсулотларининг таннархи ҳали ҳам қиммат.

Чорвачиликни ва унинг озуқа базасини ривожлантиришдаги ана шу камчиликларнинг ҳаммаси — республикадаги кўпгина партия ташкилотларининг партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1970 йил июль Пленуми қарорларидан ҳали тегишли хулосалар чиқариб олмаганликларини, чорвачиликдаги ишларни тубдан яхшилаш, чорвадорлар орасидаги ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишлар савиясини ошириш, бу тармоқни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш учун дуруст тадбирлар кўрмаётганликларининг оқибатидир.

КПСС XXIV съезди қарорлари асосида республика партия ташкилотлари олдига янги улкан вазифалар — пахта етиштиришни кўпайтириш билан бирга чорвачиликни планли равишда юксалтиришни таъминлаш, беш йилликда гўшт етиштиришни 1,5 баравар, сут етиштиришни 1,6 баравар ва тухум етиштиришни 1,7 баравар кўпайтириш вазифаси қўйилди. Чорва туёғи ва паррандаларни кўпайтиришга, чорва маҳсулдорлигини оширишга эришиш керак. Чорвачиликни илмий асосларда ихтисослаштириш ва концентрациялашни, чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини саноат негизига кўчиришни таъминлаш лозим.

Белгиланган программани бажариш учун партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар ва совхозлар чорвачиликни ҳар томонлама ривожлантиришга, ишлаб чиқариш бинолари, айниқса комплекслари ва паррандачилик фабрикалари қуришга, наслчилик ишини яхшилашга, мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтиришга қаратилган катта-катта ташкилий чораларни амалга оширишлари лозим бўлади.

КПСС XXIV съездининг озуқа ишлаб чиқариш ва чорвачиликни янада юксалтириш соҳасида қўйган вазифаларини — аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига, саноатнинг хом ашёга бўлган ва доимо ўсиб бораётган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондиришнинг энг муҳим шартларидан бўлган ана шу вазифаларни амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми **қарор қилади:**

1. КПСС XXIV съездининг чорвачиликни янада ривожлантириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган мустаҳкам озуқа базасини ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини амалга оширишни республика партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар, совхозларнинг ва илмий тадқиқот муассасаларининг энг асосий ва зарур вазифаларидан бири деб ҳисоблансин.

2. Қорақалпоғистон АССР, республика областлари, районлари, колхоз ва совхозларининг 1971-1975 йилларда чорвачиликни янада ривожлантириш ва чорва молларини ем-хашак билан таъминлаш юзасидан тузган тадбирлари маъқуллансин.

3. Область, шаҳар ва район партия комитетларига, колхозлар ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига омма орасидаги сиёсий ва ташкилотчилик ишининг ҳамма форма ва воситаларидан омилкорлик билан фойдаланиб, қишлоқ меҳнатчиларини ана шу тадбирларни бажаришга сафарбар қилиш, шу тадбирларнинг бажарилиши учун қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан талабчанлик оширилсин. Шу йилнинг ўзидаёқ иложи борича кўпроқ ем-хашак ғамлаб қўйиш таъминлансин.

4. Область, шаҳар ва район партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советидан, область, шаҳар ва район ижроия комитетларидан, госпландан, Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Мелиорация ва сув хўжалиги, Озиқ-овқат саноати министрликларидан, республика «Узсельхозтехника» бирлашмасидан, «Главсредазирсовхозстрой»дан, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларидан шу нарса талаб қилинсинки, улар:

— беда, маккажўхори ва бошқа озуқабоп экинлар майдонини кенгайтирсинлар ва шу экинларни етиштириш агротехникасини кескин яхшиласинлар, ҳамма турдаги ем-хашак ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини тадбирларда кўзда тутилган миқдорларда кўпайтиришни таъминласинлар, ҳар гектар ердан ва айниқса суғориладиган ерлардан янада самаралироқ фойдаланишга эришсинлар, озуқабоп экинларни бир-бирига қўшиб, бири кетидан иккинчиси ва қатор ораларига экишни кенг жорий қилсинлар;

— яйловларга сув чиқариш, уларнинг ҳолатини яхшилаш, маданий ва атрофи ўраб олинган яйловлар барпо этиш юзасидан белгиланган ишлар ҳажмининг бажарилишини таъминласинлар. Дашт зонасидаги қоракўлчилик хўжаликларида озуқа етиштиришни кўпайтириш ва унинг эҳтиёт запасларини вужудга келтириш учун артезиан қудуқлар базасида суғориладиган участкалардан кенг кўламда фойдалансинлар, шу совхозларга зарур миқдорда суғориладиган ерлар ажратиб берилсин. Қорақалпоғистон АССРдаги лиман усулида суғориладиган зона кенгайтирилсин;

— беда, маккажўхори, лавлаги, бир йиллик ва ёввойи ўтлар ҳамда бошқа озуқабоп экинлар уруғини етиштиришни анча кўпайтириб республика колхоз ва совхозларининг шу уруғларга бўлган эҳтиёжини тўла-тўкис таъминлаш чоралари ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ўрмон хўжалиги давлат комитети саксовул ва бошқа бутасимон экинлар уруғини йиғиш ва хўжаликларни таъминлаш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминласин.

5. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми тайёрланаётган ем-хашак сифатини ҳар томонлама оширишни, озуқа тайёрлашнинг илғор усуллари ва методларини кенг кўламда жорий этишни муҳим вазифалардан бири деб ҳисоблайди. Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Озиқ-овқат саноати министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой» область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари 1975 йилга бориб сенаж тайёрлашни ҳар бир сигир ҳисобига камида уч тоннага етказсинлар, бедадан витаминли талқон тайёрлашни 100 минг тоннага, дағал хашакни пресслашни 1,3 миллион тоннага, ҳўли силкитилган кўк пичанни қирқиб тайёрлашни 1.750 минг тоннага, шунингдек пичанни актив вентиляция усулида қуритишни 100 минг тоннагача етказсинлар.

Шу мақсадда қопламали ҳандақлар, сенаж миноралари ва бошқа иншоотлар қурилиши таъминлансин.

6. Ўзбекистон ССР Госплани Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Озиқ-овқат саноати, Тайёрлаш, Мелиорация ва сув хўжалиги, Қурилиш ва қишлоқ қурилиши министрликлари, республика «Узсельхозтехника» бирлашмаси, «Госстрой», «Узколхозстрой», «Главсредазирсовхозстрой», партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари озуқа ишлаб чиқаришга сермеҳнат ишларни айниқса, ҳосилни йиғиштириб олишни, тайёрлашни ва молларга беришни ҳозирлашни комплекс механизациялаш чораларини ишлаб чиқиб ҳамма колхозларда ва совхозларда жорий этсинлар.

Чорвачилик объектлари қуриш планининг бажарилиши таъминлансин, гўшт, сут, тухум етиштирадиган йирик саноат комплекслари ва фабрикаларининг ўз вақтида ишга туширилишига, чорвачилик фермаларининг комплекс механизациялаштирилишига шунингдек омухта ем ва гўшт-сут саноати объектлари қурилишига алоҳида эътибор берилсин.

Ҳамма колхоз ва совхозлардаги жамоат чорваси яқин 2—3 йил ичида енгил конструкциялардан фойдаланилган типовой чорвачилик бинолари билан таъминлансин. чорвачилик бинолари қурилишига саноат корхоналари, шунингдек бошқа министрликлар ва идораларга қарашли қурилиш ташкилотлари ҳам кенг миқёсда жалб қилинсин.

7. Пленум чорвачиликни янада юксалтириш соҳасидаги вазифаларни ҳал этишда республика халқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқлари актив қатнашишлари лозим, деб ҳисоблайди. Пленум область, шаҳар район партия комитетларига, министрликлар ва идораларнинг, саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг раҳбарларига чорвачилик биноларини қуришда, фермаларни механизациялашда ва бошқа корхоналар барпо этишда колхоз ва совхозларга оталиқ ёрдами беришнинг беш йиллик ҳамма йилларига мўлжалланган тадбирларни ишлаб чиқиш вазифасини топширади. Биронта ҳам саноат корхонаси, биронта ҳам қурилиш ва транспорт ташкилоти бу ишдан четда турмаслиги керак. Партия ташкилотлари бу ишни ўзларининг кундалик контролларига олсинлар.

8. Ўзбекистон ССР Госпланига, Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Озиқ-овқат саноати, Гўшт ва сут саноати, Савдо, Коммунал хўжалик министрликларига, «Ўзбекбирлашув»га, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар, район ва посёлка Советларига кунжара, шрот, барда ва пиво бўтқаси гўшт-сут саноати чиқитлари тайёрлаш ва улардан самарали фойдаланиш, шунингдек умумий овқатланиш корхоналарининг ва аҳолининг озиқ-овқат қолдиқларини йиғиб, молларга бериш учун фойдаланиш юзасидан ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқиш топширилсин.

Гўшт-суяк уни, озуқа ачитқиси ишлаб чиқаришни кенгайтириш, терисини олиш учун сўйиладиган қўзи гўштини, қоракўлчиликнинг бошқа чиқитларини ва нобуд бўлган чорва молларни утилизация қилишни йўлга қўйиш чоралари кўрилсин.

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги омухта емни белгиланган ассортиментга қатъий риоя қилган ҳолда ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилишини таъминласин.

9. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Озиқ-овқат саноати, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой», республика «Узсельхозтехника» бирлашмаси, область, шаҳар ва район партия комитетлари чорвачилик соҳасини кадрлар, айниқса мутахассислар билан мустаҳкамласинлар, раҳбарлар ва мутахассисларни, чорвачилик ва ем-хашак ишлаб чиқариш ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишнинг доимий системасини ишлаб чиқсинлар, республика, область ва районларда, шунингдек илғор колхоз ва совхозларда доимий ишлайдиган курслар ва мактаблар ташкил этишни назарда тутсинлар. Ферма ходимларига зарур маданий-маиший шарт-шароитлар яратиб берилсин, чорвачиликда ва озуқа ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришганлик учун маънавий ва моддий рағбатлантириш чоралари кенг кўламда жорий этилсин.

10. Область, шаҳар ва район партия комитетларига колхозлар ва совхозлардаги партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш чораларини кўриш, чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш ходимлари орасида партия ва комсомол аъзоларини кўпайтиришга, партия ва партия-комсомол группаларини тузишга, фермалардаги, бригадалардаги ва хўжаликлардаги ишларнинг аҳволи учун коммунистларни, бошланғич партия ташкилотларининг шахсий жавобгарлигини оширишга, колхозчилар ва совхозларнинг ходимлари орасида уларни чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини яратиш, чорвачилик маҳсулотларини 1971—1975 йилларга мўлжалланган тадбирларда кўзда тутилган миқдорда етиштириб, давлатга сотиш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилиш соҳасидаги бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтиришга алоҳида эътибор бериш топширилсин.

Пленум коммунистларни, комсомолларни, колхозчиларни, совхозларнинг ишчиларини, мутахассисларни барча қишлоқ меҳнатчиларини, саноат корхоналарининг, қурилиш ташкилотларининг, илмий тадқиқот муассасаларининг ходимларини чорвачиликни янада ривожлантириш ва унинг озуқа базасини мустаҳкамлаш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошириш соҳасидаги актив ишларни авж олдириб юборишга, бу вазифани энг муҳим умумхалқ, умумдавлат иши деб билишга чақиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ишонч билдириб айтадики, партия, совет касаба союз, комсомол органлари, хўжалик ташкилотлари, барча қишлоқ хўжалик ходимлари чорвачиликни янада жадал ривожлантириш учун ўз кучлари, билимлари, тажрибаларини ишга соладилар, ҳамма имконият ва резервлардан тўлиқ фойдаланадилар, ҳамда КПСС XXIV съезди қарорларининг бажарилишини таъминлайдилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Тува область комитетига Тува Автоном Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиумига Тува АССР Министрлар Советига

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Тува АССРнинг ишчилари, колхозчилари, зиёлилари, барча меҳнаткашларини шонли сана-халқ революцияси ғалабасининг ва Тува Халқ Республикаси деб эълон қилинганлигининг эллик йиллиги билан қизғин табриклайдилар.

Тува меҳнаткашлари рус ва мамлакатимиздаги бошқа халқларнинг революцион кучлари билан биргаликда Тува Халқ революциясининг ғалабаси учун, социал ва миллий зулмдан озод бўлиш учун актив кураш олиб бордилар.

Халқ революциясининг ғалабаси ва Тува Халқ Республикасининг эълон қилиниши Тува халқининг жуда катта ютуғи бўлди. Тува Совет Россиясининг мадади билан янги иқтисодий ва сиёсий тузумни вужудга келтириш йўлига мустаҳкам равишда ўтиб олди. СССР билан Тува Халқ Республикаси ўртасидаги дўстона муносабатлар йил сайин мустаҳкамланди.

Тува кичик хуралининг 1944 йил август ойида бўлиб ўтган VII фавқулодда сессияси СССР Олий Советига мурожаат қилиб, Тува халқ республикасини Совет Иттифоқи составига қабул қилишни сўради. ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми 1944 йил 11 октябрда Тува меҳнаткашларининг илтимосини қондирди ва Тува Халқ Республикасини СССР составига қабул қилди.

Тува АССР совет халқлари қардошлик оиласида социал-иқтисодий ва маданий жиҳатдан ғоят юксалди ҳамда коммунизм қурилишига муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Экономика ва маданиятнинг ҳар томонлама ривожланганлиги, Тува меҳнаткашлари моддий ва маънавий ҳаёти равнақ топганлиги ленинча миллий сиёсатнинг тўғри эканлигини, совет ижтимоий ва давлат тузуми, Улуғ Ватанимиз халқларининг бузилмас дўстлиги тантана қилганлигини яққол исботловчи далилдир.

Тува халқи тарихий сана — халқ революцияси ва Тува Халқ Республикаси эълон қилинган куннинг 50 йиллигини сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят юксалган бир вазиятда нишонламоқда. КПСС XXIV съездининг қарорларидан илҳомланган республика меҳнаткашлари саноат ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планларини муддатидан илгари бажариш учун сабот-матонат билан курашмоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ишонч билдириб айтадиларки, Тува АССР меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида мамлакатимиз халқларининг қардошлик оиласида коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар.

Яшасин Тува Автоном Совет Социалистик Республикаси!

Яшасин Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас дўстлиги!

Яшасин совет халқини Ленин йўлидан коммунизм ғалабаси сари бошлаб бораётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

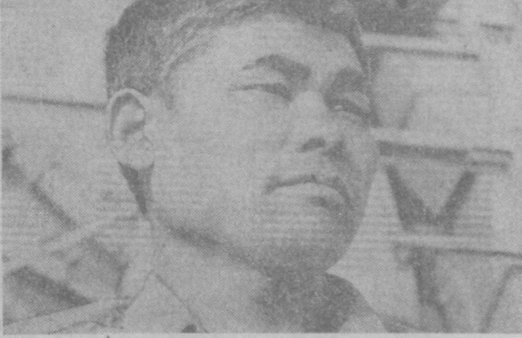

Суратларда: (юқорида) Юқори Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг илғор сут соғувчиларидан В. Рагулина ва Д. Нина. (пастда) Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхозининг механик-ҳайдовчиси М. Сулаймонов.

Қ. Розиқов фотолари. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Л. Я. САМОЙЛОВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали иши ва республика совхозларида меҳнатни планлаштириш ҳамда ташкил этиш соҳасидаги хизматлари учун Самарқанд совхозлар трестининг план бўлими бошлиғи Лидия Яковлевна Самойловага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Советп Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 12 август. Тошкент шаҳри.

«КОСМОС—434» ПАРВОЗДА

1971 йил 12 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-434» учирилди. Йўлдошнинг ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазо тадқиқотларини давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошдаги аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

КОНКУРС ЛАУРЕАТЛАРИ

Наслдор чорвачилик ва паррандачиликни ривожлантиришда 1970 йилда энг яхши кўрсаткичларга эришиш учун колхозлар, совхозлар, шунингдек бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ конкурси якунлаштирилди.

Қоракўлчиликда юксак кўрсаткичларга эришганлик, қоракўл терини ва наслдор қўчқорларни реализация қилганлик учун СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Сурхондарё областидаги Гагарин номли давлат наслчилик заводи ва Қашқадарё областидаги «Муборак» давлат наслчилик заводи биринчи даражали дипломларни олишга сазовор бўлди.

Бухоро областидаги «Конимех», Самарқанд областидаги «Нурота» наслчилик заводлари, Қашқадарё областидаги «Ўзбекистон» наслчилик совхози қоракўлчиликда эришган муваффақиятлари учун, Сирдарё областидаги «Малик» тажриба хўжалиги сут берадиган сигирларни боқишдаги юксак кўрсаткичлари учун ва Жиззах йилқичилик заводи йилқичиликда жуда яхши натижаларга эришганлиги учун иккинчи даражали диплом олишди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ЯХШИЛАШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС XXIV съезди социалистик ишлаб чиқаришнинг юксак суръатлари негизида, унинг самарадорлигини ошириб, илмий-техника тараққиёти асосида ҳамда меҳнат унумдорлигини ўстиришни жадаллаштириш йўли билан халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини анча оширишни тўққизинчи беш йилликнинг асосий вазифаси деб белгилади.

Бу вазифани бажаришда капитал қурилиш алоҳида аҳамият касб этади. Совет қурувчилари саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқани тараққий эттиришга, меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлигини оширишга, социалистик маданиятни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Саккизинчи беш йилликда Ўзбекистонда 13.9 миллиард сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди, асосий ишлаб чиқариш фондлари 1,7 баравар кўпайди, юзга яқин йирик саноат корхонаси ва ишлаб чиқариш қувватлари ишга солинди.

Электр энергетика, машинасозлик, химия ва газ саноати, рангли металлургия сингари халқ хўжалигида техника тараққиётини белгилаб берадиган тармоқлар илдам суръатлар билан ривожлантирилди. Енгил саноат, озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати ҳамда саноатнинг халқ кенг истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадиган бошқа тармоқлари ҳам равнақ топди.

Янги ерларни ўзлаштириш, гидротехника иншоотлари қуриш ҳамда колхоз ва совхоз поселкаларини қайта қуриш юзасидан ишлар кенг кўламда олиб борилди.

Саккизинчи беш йиллик мобайнида 26 миллион квадрат метр уй-жой, кўпгина маданий ва маиший муассасалар бунёд этилди.

Шу билан бир қаторда республикада капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш, пул ва моддий-техника ресурсларини ишга туширилиши лозим бўлган энг муҳим қурилишларга жамлаш ҳамда чала қурилишларни камайтириш юзасидан бирмунча иш қилинди.

Олмалиқда қисқа муддатда химия ва рух заводларининг бунёд этилиши йирик саноат комплекслари қурилишнинг чинакамига илғор тажриба мактабига айланди, ишга туширилиши лозим бўлган объектларга куч ва маблағларни жамлашнинг намунаси бўлиб хизмат қилди. Республика Пахта тозалаш саноати министрлигида капитал маблағлардан фойдаланиш анча яхшиланди, бунинг натижасида ана шу тармоқда 1970 йилнинг ўзидаёқ тугалланмаган қурилишлар ҳажми 26 процент камайди.

Республикада қурилиш ва монтаж ташкилотларининг қувватини муттасил ошириб бориш, қурувчилар коллективларининг муқум бўлишини таъминлаш, уларни юқори унумли техника билан жиҳозламоқ учун бир мақсадни кўзлаб иш тутилмоқда. Қурилиш ишлаб чиқаришини индустрлаштириш даражасини кўтариш, унинг иқтисодий самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Пленум Мелиорация ва сув хўжалиги, Қишлоқ хўжалик, Автомобиль йўллар қурилиши ва эксплуатацияси министрликларига қарашли ҳамда «Средазирсовхозстрой», «Узглавводстрой», «Узколхозстрой» қурилиш ташкилотлари, «Ўзбекгидроэнергострой», «Средазтрансстрой», «Средазэлектросетьстрой» трестлари яхши ишлаганликларини мамнуният билан қайд этади. Бу ташкилотлар 1971 йил социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқдалар.

Шу билан бир қаторда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IV пленуми таъкидлайдики, айрим министрлик ва муассасаларда ҳанузгача капитал маблағларни сочиб юборишдек ёмон практика давом этмоқда, маблағлар чала қурилишларни битказишга сарфланмасдан, балки янги қурилишлар бошлаб юборилмоқда.

Республика давлат план комитети, давлат банки ва қурилиш банки капитал қурилишда планлаштиришнинг янги тартибини жорий этиш устидан зарур назорат ўрнатмадилар.

Айрим министрлик ва муассасалар, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида ишлаб чиқишни, ускуналарни муҳлатида етказиб беришни таъминламаяптилар, ер участкалари ажратиш ва эски иморатларни бузиб ташлашни пайсалга солмоқдалар, бажарилган қурилиш-монтаж ишлари учун ҳақни ўз вақтида тўламаётирлар.

Қурилиш ва монтаж ташкилотлари ишида ҳам жиддий камчиликлар бор. Бу ташкилотларнинг кўпи давлат пудрат ишлари планини ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга солиш, уй-жой, маданий-маиший муассасалар қурилишлари планини бажармаётирлар.

Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, «Главташкентстрой», Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги бир қатор муҳим объектлар қурилишини суст олиб бормоқдалар. Халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқарадиган корхоналар қурилиши айниқса қониқарсиз бормоқда.

Қурилиш министрлиги, «Главташкентстрой» шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бажарилган қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини камайтириб қўйдилар. Бу ташкилотларга қарашли трестларнинг бир қисми пудрат ишлари планини умуман бажармади.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги планда кўрсатилган объектлар қурилишига путур етказиб, одамлар ва моддий-техника ресурсларини тўғридан-тўғри тузилган шартномаларда кўзда тутилган ишларни бажаришга ва капитал ремонт бўйича белгиланган планларни ошириб бажаришга жалб этмоқда.

Меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар оқибатида, беҳуда сарф-ҳаражатлар сабабли ҳамда меҳнат ва давлат интизомининг бўшлиги оқибатида айрим коллективлар катта зиён кўрди.

Кўпгина қурилиш ва монтаж ташкилотларида ислоҳотни амалга оширишга суст тайёргарлик кўрилмоқда, меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан фойдаланишга етарли эътибор берилмаяпти, қурилишнинг асосий фондларидан фойдаланишга, қурилишдаги оғир ва сермеҳнат ишларни ва айниқса пардозлашдаги ишларни механизациялашга кам эътибор берилмоқда. Қурилиш ташкилотларининг айримлари ўзларининг ишлаб чиқариш базаларини ва қурилиш материаллари саноати корхоналарини ривожлантиришга зарур даражада эътибор бермаяптилар.

Пленум таъкидлайдики, айрим область, шаҳар ва район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ҳали ҳам капитал қурилишга раҳбарликдаги камчиликларни суст бартараф этмоқдалар, қурилиш-монтаж ташкилотларининг капитал маблағларининг, куч ва воситаларининг кўпдан-кўп объектларга сочиб юборилиши билан муросасозлик қилмоқдалар, ишлаб чиқариш қувватларининг ишга туширилиши ҳамда уй-жой ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топшириш юзасидан белгиланган давлат планларининг бажарилиши юзасидан хўжалик раҳбарларига зарур талабчанлик кўрсатмаётирлар. Қурилиш ташкилотларида муқум коллективлар бунёд этишга етарли эътибор берилмаётир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленуми **қарор қилади**:

1. Республика партия, совет ва хўжалик органларининг энг муҳим вазифаси тўққизинчи беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларини бажаришдан, ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой ҳамда маданий-маиший муассасаларини қуриш ва фойдаланишга топширишдан иборат деб ҳисоблансин.

2. Министрлик ва муассасалардан капитал маблағларни планлаштиришни кескин яхшилаш, уларни ишга тушиши лозим бўлган қурилишларга жамлаш, бир вақтнинг ўзида қурилаётган объектларни камайтириш ва шу асосда қурилиш муддатларини кескин камайтириш талаб этилсин.

Республика давлат план комитети, давлат банки ва қурилиш банкининг капитал маблағларни планлаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш юзасидан масъулияти оширилсин, уларнинг бу иш устидан назорати кучайтирилсин.

Республика давлат план комитетига 1980 йилга қадар Ўзбекистон ССР ишлаб чиқариш кучларини тараққий эттириш ва жойлаштириш схемасини ишлаб чиқишни жадаллаштириш ҳамда ишлаб чиқариш кучларини Қорақалпоғистон АССР ва республика областлари бўйича бир текис ва тўғри жойлаштиришни таъминлаш топширилсин.

3. Ўзбекистон ССР Давлат план комитети, министрликлар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарлари зиммасига қуйидагилар юклатилсин:

а) капитал маблағлар биринчи навбатда ишлаб турган саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналари ва ишлаб чиқариш қувватларининг оширилишига сарфланиб, илғор технология жорий этилсин, эскириб қолган ва самараси кам бўлган ускуналар модернизация қилинсин ва алмаштирилсин;

б) саноат корхоналари қурилиши уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қурилиши билан бир вақтда амалга оширилсин, саноат узеллари бунёд этиш иши яхшилансин.

4. Пленум республика қурилиш ва монтаж ташкилотлари зиммасига қуйидаги вазифаларни юклайди:

а) планда шу йил ишга туширилиши мўлжалланган янги ишлаб чиқариш қувватлари, янги совхозлардаги суғориладиган ерлар ва бошқа саноат ва қишлоқ хўжалиги объектлари сўзсиз ишга солинсин; қурилиши марказлаштирилган маблағлар ҳисобидан амалга оширилаётган, ишга тушиши лозим бўлган қурилишлар ва объектларга биринчи навбатда ишчи кучлари, моддий-техника ресурслари жалб этилсин;

б) қурилишнинг ўз ишлаб чиқариш базасини ривожлантиришни жадаллаштириш учун қўшимча тадбирлар белгилансин, бунинг учун аввало куч ва маблағлар ишга туширилиши лозим бўлган объектларга жамлансин ҳамда уларнинг қурилиш муддатлари қисқартирилсин;

в) икки ойлик муддат ичида 1971—1975 йилларда меҳнат унумдорлигини оширишнинг комплекс тадбирлари ишлаб чиқилсин ва шу тадбирлар амалга оширилиши натижасида қурилиш-монтаж ишлари ҳажми ишчилар сонини ортиқча кўпайтирмасдан оширилсин;

г) 1971 йилнинг 1 ноябрига қадар қурилиш ва монтаж ташкилотларида муқум бинокорлар ва монтажчилар коллективлари бўлиши юзасидан тадбирлар белгилансин. Шу мақсадда ҳар бир трест, бошқарма, кўчма механизациялашган колоннада шу йилиёқ социал тараққиёт планлари тузиб чиқилсин;

д) шу беш йилликда ҳамма корхоналар ва ташкилотлар планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилсин;

е) иқтисод ва тежамкорлик ҳисобига КПСС XXIV съезди Директиваларида кўрсатилган миқдорларда цемент, металл, тахта ва бошқа материалларнинг тежалишига эришилсин.

5. Пленум енгил саноат, озиқ-овқат ва гўшт-сут саноати корхоналари, уй-жой, болалар муассасалари, касалхоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилишини ва битказилишини жадаллаштириш зарур деб ҳисоблайди.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига ана шу объектлар қурилишини ҳамиша назорат қилиб туриш топширилсин.

6. Қурилиш Давлат комитетига, Қурилиш ва монтаж министрликлари, муассасалари ва ташкилотларига уч ой муддат ичида 1971-1975 йилларга мўлжаллаб капитал қурилишда техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан комплекс тадбирлар ишлаб чиқиш топширилсин, бу тадбирларнинг бош йўналиши иморатлар ва иншоотлар вазнини камайтиришдан, қурилишни индустрлаштириш ва механизациялаш даражасини оширишдан ва меҳнатни илмий ташкил этишдан иборат бўлиб, қурилиш таннархини арзонлаштиришга ва меҳнат унумдорлигини белгиланган даражада оширишга эришиш лозим. Илғор тажрибани жорий этишга, энг аввало пардозлаш ва ёрдамчи ишларда оғир қўл меҳнати салмоғини камайтиришга алоҳида эътибор берилиши лозим.

7. Пленум министрликлар, муассасалар, корхоналар ва буюртмачи бўлган ташкилотлардан қуйидагиларни талаб қилади:

а) лойиҳа ишларига, технологик ва ностандарт ускуналарга, махсус материалларга заявкалар ўз вақтида ва бекаму-кўст берилиши таъминлансин, янги қурилишлар учун ер ажратиш масаласи ҳам ўз вақтида ҳал этилсин;

б) 1971 йилда ишга туширилиши лозим бўлган қурилишларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари билан, ускуналар билан ва маблағлар билан таъминланганлиги қисқа муддатда қараб чиқилсин. Ана шу қурилишларни шу йилда сўзсиз битказиш учун зарур чоралар кўрилсин. Ҳукумат қарори лозим бўлган масалалар бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Советига таклифлар юборилсин.

8. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советлари зиммасига шаҳарлар ва қишлоқларда қурилиш бораётганида бош планларга риоя қилиниши устидан қаттиқ назорат ўрнатиш топширилсин, қурилишлар архитектура хизматининг ижозатисиз бошланмасин.

9. Қурилиш Давлат комитетига, лойиҳа институтларига ўз ишларини КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Лойиҳа-смета ишини яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида тезроқ қайта қуриш топширилсин, ҳужжатларни ўз вақтида ишлаб чиқиш ва топшириш таъминлансин, лойиҳаларнинг техникавий даражаси ва сметаларнинг сифати кўтарилсин, лойиҳа ишларининг таннархи арзонлаштирилсин.

10. Меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари эътибори капитал қурилишга раҳбарликда мавжуд бўлган жиддий камчиликлар ва нуқсонларга қаратилсин.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари область, шаҳар ва районларда уй-жой ва маданий-маиший қурилиш учун ҳамда шаҳар ва қишлоқларнинг санитария ҳолати ва ободончилиги учун маҳаллий Советларнинг жавобгарлигини оширсинлар, бу ишда уларга ҳамиша ёрдам берсинлар. Қишлоқ қурилишига алоҳида эътибор берилсин.

11. Пленум Тошкент шаҳар партия ташкилотидан республика пойтахтида капитал қурилишни тубдан яхшилашни, «Главташкентстрой» ишидаги камчиликларни батамом бартараф этишни талаб этади. Қурувчиларнинг куч-ғайрати шунга қаратилиши кераккки, яқин бир-икки йил ичида шаҳарда комплекс тарзда йилига кам деганда 1 миллион квадрат метр уй-жой қурилиши керак.

12. Область, шаҳар ва район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

— капитал қурилиш ҳамда ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой ва маданий-маиший муассасаларни қуриб битказиш бўйича тўққиз ойлик планларни сўзсиз бажариш учун тадбирлар белгилансин;

— қурилиш-монтаж трестлари, бошқармалари, колонналари ва уларнинг бошланғич партия ташкилотларига раҳбарлик яхшилансин, уларга коллективларда сиёсий ва тарбиявий ишларни олиб боришда, кадрлар билан таъминлаш ва кадрларни мустаҳкамлашда кундалик ёрдам кўрсатилсин, қурилишда ишлаётганлар учун нормал иш ва турмуш шароитлари яратиш юзасидан хўжалик раҳбарларига талабчанлик оширилсин;

— қурилиш-монтаж ташкилотларида ҳамда хунар-техника таълими системасидаги қурилиш билим юртларида кадрларни тайёрлаш ва ўқитиш юзасидан назорат кучайтирилсин. Икки ҳафталик муддат ичида хунар-техника таълими билим юртлари қурилишининг бориши қараб чиқилсин ва қурилиш-монтаж ташкилотлари раҳбарларидан бу объектларни белгиланган муддатларда қуриб битказиш талаб этилсин.

13. Қурилиш бўлинмаларининг, лойиҳа институтлари, қурилиш материаллари саноати ва қурилиш индустрияси корхоналарининг бошланғич партия ташкилотлари зиммасига коллективларнинг қурилиш ишлаб чиқаришини такомиллаштириш, унинг самарадорлигини оширишга бош бўлиш топширилсин. Партия ташкилотлари меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш масалаларига, интизомни мустаҳкамлашга, коллективларда хизмат бурчини бажариш учун ҳар бир кишининг юксак масъулиятини тарбиялашга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV пленуми қатъий ишонч билдириб айтадики, партия комитетлари, Ўзбекистон Компартиясининг бошланғич партия ташкилотлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун отланган қурувчилар ва монтажчилар, лойиҳа ташкилотлари ва саноат корхоналари ходимларининг меҳнат ғайрати, ижодий активлиги ва курашига, капитал қурилиш юзасидан 1971 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажаришга бош-қош бўладилар.

Оққўрғон районидаги Навоий номли колхознинг Али Мамедов бошлиқ бригадасида ғўза парваришн намунали олиб борилмоқда. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 35 центнердан хосил йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Суратда: (чапдан) сувчи Аҳмад Бўронов, бригада бошлиғи Али Мамедов ва Нуриддин Мусаев ғўзаларни кўздан кечиришмоқда.

А. Абалян фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. В. ИВАНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали иши, кон-металлургия саноатини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан Ленин орденли В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош инженери Алексей Виссарионович **Ивановга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 12 август.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

И. Н. НУРИДДИНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АГРОНОМ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги органларида кўп йиллик самарали иши ва қишлоқ хўжалигида фан ҳамда илғор тажриба эришган муваффақиятларни пропаганда қилишдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги қишлоқ хўжалик фани бош бошқармаси фан ва илғор тажриба муваффақиятларини пропаганда қилиш бошқармасининг бошлиғи Иқбол Нуриддинович **НУРИДДИНОВГА** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Н. МАТЧОНОВ.**

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Ҳ. ПУЛАТОВА.**

1971 йил 12 август
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. Б. РАПОПОРТГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АГРОНОМ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги органларида кўп йил ишлаганлиги ва қишлоқ хўжалигида фан ва илғор тажриба эришган муваффақиятларни пропаганда қилишдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги қишлоқ хўжалик фани бош бошқармасининг бош агрономи — илмий секретари Натан Борисович **РАПОПОРТГА** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Н. МАТЧОНОВ.**

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Ҳ. ПУЛАТОВА.**

1971 йил 12 август
Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—ҲИНДИСТОН ҚЎШМА БАЁНОТИ

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан 1971 йил 8 августдан 12 августга қадар расмий визит билан Ҳиндистонда бўлди.

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Нью-Делида бўлган вақтида Ҳиндистон Президенти В. В. Гири ҳузурига борди, Бош министр Индира Ганди томонидан қабул қилинди ҳамда Ҳиндистон ташқи ишлар министри Сваран Сингх билан учрашиб, музокаралар олиб борди. Мудофаа министри Ж. Рам, молия министри Я. Б. Чаван, озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик министри Ф. А. Аҳмад билан ҳам суҳбатлар ўтказилди.

Суҳбатлар ва музокаралар дўстона ва самимий вазиятда ўтди. Ғоят мамнуният билан шу нарса қайд қилиндики, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий ва илмий-техникавий соҳалардаги дўстлик ва самарали ҳамкорлик муносабатлари муваффақиятли ривожланиб бормоқда ва янада кенгайиши учун катта истиқболлар мавжуд. СССР ва Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида Нью-Делида СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Ҳиндистон ташқи ишлар министри Сваран Сингх имзолаган Шартномада бу ҳамкорлик тағин ҳам мустаҳкамроқ сиёсий ва ҳуқуқий негиз касб қилди.

Ҳар иккала томон, бу Шартнома тузилганлигини ҳар иккала мамлакат учун жуда катта тарихий воқеа, деб ҳисоблайди. Бу Шартнома Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида кўп йиллар давомида вужудга келган ва замон синовидан ўтган самимий дўстлик, ҳурматлаш, бир-бирига ишонч муносабатларидан ва ҳар томонлама алоқалардан мантиқий равишда келиб чиқади. У Совет ва Ҳинд халқларининг туб манфаатларига жавоб беради ҳамда СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги самарали ҳамкорликни тағин ҳам юқори босқичга кўтармоқ учун кенг истиқболлар очиб беради. Шартномада Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон ўртасидаги икки томонлама муносабатларга тааллуқли бошқа моддалар билан бир қаторда энг муҳим халқаро проблемаларга доир ҳар иккала томоннинг мунтазам алоқаларини давом эттириш ҳамда ҳар иккала мамлакатнинг тинчлигини ва хавфсизлигини таъминламоқ учун тегишли самарали чоралар кўриш мақсадида икки ўртада маслаҳатлашиб туриш кўзда тутилади.

СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги Шартнома Осиёда тинчликни мустаҳкамламоқ ва ялпи тинчлик учун, халқаро хавфсизликни таъминламоқ учун олиб борилаётган курашда СССР билан Ҳиндистон сиёсатининг ва интилишларининг муштараклигини ифодаловчи чинакам тинчлик ҳужжатидир. Шартноманинг ҳамма моддалари мана шу мақсадларга хизмат қилади. Шартнома бошқа ҳеч кимга қарши қаратилган эмас, у Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг принципларига мувофиқ дўстликни ва яхши қўшничиликни ривожлантириш омили бўлиши лозим.

СССР ва Ҳиндистон ҳукуматлари шу нарсага аминдирларки, тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузилганлигини Осиёда ва бутун дунёда тинчлик сақланиб қолишидан ҳақиқатан манфаатдор бўлганларнинг ҳаммаси, барча тинчликсевар давлатларнинг ҳукуматлари тўла равишда маъқуллаб кутиб оладилар. Суҳбатлар ва музокаралар давомида ҳар иккала томон муҳокама қилинган турли масалаларда Ҳиндистон билан Совет Иттифоқининг позициялари бир-бирига монанд ёки яқин эканлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Ҳиндистон ташқи ишлар министри тушунтириб айтдики, Ҳиндистонга 7 миллион нафардан кўпроқ киши қочиб ўтганлиги натижасида Ҳиндистон устига оғир юк тушиб қолди. Ҳар иккала томон батафсил муҳокама қилганликларидан кейин, бу проблемани ҳарбий йўл билан ҳал этиш мумкин эмас деган ўзларининг қатъий фикрларини яна таъкидладилар ҳамда можарони сиёсий бартараф қилишга эришмоқ ва қочоқларнинг ўз уйларига қайтиб кетишларини таъминлайдиган хавфсизлик шароитини яратиб бермоқ учун Шарқий Покистонда ошиғич чоралар кўрилиши зарур деб ҳисоблайдилар, чунки бундай чоралар кўриш Покистондаги жамики халқнинг манфаатларига ва мана шу районда тинчликни сақлаб қолиш ишига мос бўлиб тушади.

Совет Иттифоқи бу проблемани тушунганлиги ва буни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг 1971 йил 2 апрелда Покистон Президентига юборган мактубида ифодалаб берганлиги учун Ҳиндистон томони ташаккур изҳор қилди.

Ҳинди-Хитой масаласига келганда, ҳар иккала томон Ҳинди-Хитой ишларига четдан аралашишни дарҳол тўхтатиш лозим деган фикрда эканликларини айтдилар. Ҳар иккала томон шу район халқлари рад этаётган бирор қарорни қабул қилдиришга уриниш беҳуда деб ҳисоблайдилар. Улар Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукуматининг яқинда қилган таклифларини олға томон қўйилган конкрет қадам сифатида табрикладилар. Бу таклифлар можарони тинч сиёсий бартараф қилмоқ учун негиз яратиб бериши мумкин.

Яқин Шарқ масаласига келганда, улар агрессия оқибатлари тугатилмоғи учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши 1967 йил 22 ноябрдаги резолюциясини амалга ошириш мутлақо зарур деган ўзларининг қатъий фикрларини изҳор қилдилар.

Ҳар иккала томон, барча халқаро проблемалар, шу жумладан чегара низолари ҳам тинч музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилиниши лозим ва бунда куч ишлатилишига ёки куч билан таҳдид солинишига йўл қўйилмаслиги лозим, деб ҳисоблайдилар.

Ҳар иккала томон ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида тезроқ битимга келишга ўзларининг қатъий тарафдор эканликларини айтдилар, бу битим қатъий халқаро контроль остида ядро қуролсизланишини ҳам, оддий қуролсизланишни ҳам ўз ичига олиши лозим.

СССР ташқи ишлар министри Ҳиндистон ҳукумати уни самимий кутиб олганлиги учун ташаккур изҳор қилди.

ШАРАФЛИ БУРЧ

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йиллик плани Директиваларида партия ва ҳукуматимизнинг совет халқига кўрсатаётган буюк ғамхўрлиги яна бир бор ўз ифодасини топди.

Жумладан, Директиваларда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш даражасини ошириш, меҳнаткашларнинг маиший хизматга бўлган эҳтиёжини тўлароқ ва сифатлироқ қондириш, маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар тармоғини кенгайтириш ва уларни замонавий машина, асбоб-анжомлар билан жиҳозлаш кўзда тутилган.

Ўтган беш йиллик маиший хизмат корхоналарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни бино ва жиҳозлар билан таъминлаш, янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва ривожлантириш йиллари бўлди. Шу йиллар ичида областимиз шаҳарларида 3 қаватли, барча район марказларида 2 қаватли маиший хизмат уйлари ишга туширилди. Фақат Тошкентнинг ўзидагина «Ремточмех» комбинати, «Новинка» ательеси, «Реммебель» комбинатининг йиғув цехи ва бошқалар фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари, маиший хизмат корхоналари учун 18 минг квадрат метрли ишлаб чиқариш майдони ажратилди.

Ҳозирги кунда областимиз бўйича 2600 ателье ва устахоналар ишлаб турипти. Бу корхоналардаги 17000 хизматчи аҳолига 300 хил маиший хизмат кўрсатмоқда.

Тўққизинчи беш йилликда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми икки баравар оширилади. 1971-72 йилларда 265 ишчи ўринли бешта маиший хизмат комбинати қурилиши бошланади. Областимизнинг 9 районида колхоз ва совхозлар маблағи ҳисобига 93 та маиший хизмат корхоналари қуриб битказилади. Бу тадбирлар натижасида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми беш йилликда 1953000 сўмга кўпаяди.

1971—73 йилларда колхоз-совхозлар, шунингдек, маиший хизмат корхоналарининг маб-

ЭЛГА ХИЗМАТ—ОЛИЙ ҲИММАТ

лағлари билан ҳар бири 3—4 хил маиший хизмат кўрсатувчи 144 устахона барпо этилади. Корхоналардаги мавжуд имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш, устахоналарни бирлаштириш, меҳнатни илмий ташкил қилишнинг янги, прогрессив усулларини қўллаш ва ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш ҳисобига ҳам аҳолига кўрсатилаётган маиший хизмат даражасини бирмунча ошириш назарда тутилмоқда.

Областимиз бўйича шу йилнинг январь—май ойлари ичида 8145000 сўмлик хизмат кўрсатиш планлаштирилган эди. Бу план 99,7 процент қилиб бажарилди.

Бу борада белгиланган планларни 58,7 процент бажарган «Стройрембит», 79,6 процент бажарган автомобиль-техника хизмати корхонаси, 86,6 процент бажарган «зангори экран» бирлашмаси ва 93 процент бажарган «Гўзал» трикотаж уюшмаси каби корхоналарнинг айби билан областимиз бўйича белгиланган планнинг бажарилмай қолганини ҳам кўрсатиб ўтиш керак.

Шу йил май ойида Тошкентда бўлиб ўтган маиший хизмат ходимлари активи йиғилишида пойтахтимизда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш даражаси талабга жавоб бермаётгани, аҳоли сони жиҳатидан Иттифоқимизда бешинчи ўринда турган Тошкент шаҳри аҳоли жон бошига маиший хизмат кўрсатиш борасида охирги ўринларда келаётгани кўрсатиб ўтилди. 1970 йилда аҳоли жон бошига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 16 сўм 86 тийин миқдорида қилиб белгиланган эди. Бу план 14 сўм 22 тийин миқдорида адо этилди, холос. Шу план бўйича ҳар минг кишига 14 ходим хизмат қилиши мўлжалланган эди. Амалда эса у бор-йўғи 8,4 кишини ташкил этди. Чилонзор ва Октябрь районларида эса ҳар минг кишига 5—6 ходим хизмат қилди.

Маиший хизмат корхоналари районлараро тенг жойлаштирилмаган. Баъзи жойларда кийимларни «Химчистка»га қабул қилувчи пунктлар, пойафзал ремонти устахоналари, сартарошхоналар умуман йўқ ҳисоб. Бажарилётган ишларнинг сифати паст, буюртмачилар ва харидорлар ҳақига хиёнат қилиш, заказларни ўз вақтида бажармаслик ҳоллари ҳам учраб туради.

1971 йилнинг ўтган ойларида «Фотореклама» комбинати, «Химчистка» фабрикаси, 5-«Декабрь» фабрикаси коллективлари ҳалол меҳнат қилишиб, аҳолига қулайлик яратиб бериш ишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Аммо, 18 та маиший хизмат кўрсатиш корхонасидан еттитаси планни бажаролмади, натижада 283,4 минг сўмлик маиший хизмат кам кўрсатилди. Шундай экан маиший хизмат кўрсатиш область бошқармаси раҳбарлари, Фрунзе ва Чилонзор районлари ишлаб чиқариш уюшмалари ҳам белгиланган планларни бажармаётганликлари сабабини ўйлаб кўришлари керак.

Планни бажармаётган корхоналарнинг партия ташкилотлари раҳбарларга талабчанликни кучайтиришлари, ишлаб чиқариш билан яқиндан танишишлари, коллективларни аниқланган камчиликларни тугатишга сафарбар этишлари, шунингдек топширилган план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши учун зарур чораларни кўришлари зарур.

Маиший хизмат кўрсатиш корхоналари тўққизинчи беш йилликда маиший хизмат кўрсатиш миқёсини икки баробар кўпайтириб, беш йилликнинг охирги йилида аҳоли жон бошига кўрсатилаётган маиший хизмат ҳажмини 22 сўмга етказишлари зарур.

Беш йилликда янги корхоналар қуриш, мавжуд корхоналар биноларини кенгайтириш ва реконструкция қилиш учун 17 миллион сўм маблағ ажратилган.

Ишонамизки, областимиз маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари партия XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йиллик планларини муддатидан аввал адо этишда куч-ғайратларини аямайдилар ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш сифатини тубдан яхшилайдилар.

Ҳ. МАҚСУМОВ,
область партия комитетининг инструктори.

МУКОФОТ ЭГАЛАРИ

Москвадаги СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бир ой мобайнида «Фан ва техника қишлоқ хўжалигига» виставкаси намойиш этилди. Унинг залларидан Иттифоқимизнинг барча республикаларидан келтирилган экспонатлар жой олди. Виставкада Ўзбекистон колхоз ва совхозлар тарихини ўрганувчи жамоатчилик институти коллективи томонидан тайёрланган ранг-баранг экспонатлар ҳам намойиш этилди. Юзга яқин фотоҳужжатлар ва диаграммаларда республикамизда фан ва техниканинг қишлоқ хўжалигига кўрсатаётган ёрдами ҳақида ҳикоя қилинади. Институт коллективи томонидан тайёрланган экспонатлар виставка ташкил этиш комиссиясининг биринчи даражали аттестатини олишга муяссар бўлди.

ҚАРДОШЛИК РУҲИДА

Тошкент Давлат университетининг тайёрлов факультети очилганига 10 йил бўлди. Шу муддат ичида унинг қучоғида қардош социалистик мамлакатлардан минглаб йигит ва қизлар таълим олишди. Факультетда 10 йил мобайнида 27 мамлакатдан студентлар келиб ўқишди. Яқинда факультетни вьетнамлик 150 ёшлар муваффақиятли тугатиб чиқишди. Улар рус тили, математика, физика, химия фанлари бўйича ўз билимларини оширишди.

Ўқиш тугаши муносабати билан тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада сўзга чиққан тайёрлов факультетидаги юртдошлар уюшмасининг раҳбари Тьу Ван Тхонг ўз дўстлари номидан гапириб, пухта билим эгаллашлари учун барча имкониятларни яратиб берган Совет ҳукуматига ва қаҳрамон совет халқига миннатдорчилик билдирди. Тайёрлов факультетини тугаллаган кўплаб ёшлар пойтахтимиздаги қишлоқ хўжалиги институти, политехника ва тўқимачилик институтларига ўқишга қабул қилинди. Ҳиндистон, Куба, Монголия ва Цейлондан келиб пойтахтимизда билим олаётган ёшлар олий ўқув юртларини муваффақиятли тугатиб, ўз ватанларига жўнаб кетишди.

Ю. ИБРАТОВ.

Назима опа Акрамова кўп йиллар мобайнида шаҳримиздаги «Мелодия» граммпластинкалар уйида сараловчи бўлиб ишлаб келмоқда. Опа актив жамоатчидир. Касаба союз комитетининг аъзоси сифатида ўз ҳамкасбларига ғамхўр бўлмоқда. Яқинда тадбиркор аёл Чилонзор район советига депутат бўлиб сайланди.

Л. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

Пойтахтимиз кун сайин гўзаллашиб, чирой очиб бормоқда. Янги-янги бунёд этилаётган маъмурий, маданий ҳамда турар-жой бинолари шаҳар кўркига-кўрк қўшяпти. Суратда: Ц-3 кварталидаги тўққиз қаватли уйлардан бири.

В. ТАРАН фотоси.

МАИШИЙ ХИЗМАТ АВТОМАШИНАЛАРИ

Шу авжи долзарб кунларда миришкор деҳқонларимизга маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида бир неча кўчма автомашина дала шийпонларига йўл олди.

Янгийўл районининг колхоз ва совхозларида маиший хизмат кўрсатиш учун иккита автомашина ажратилди. Бу автомашиналарда бешдан ортиқ маиший хизмат тури бор.

Оққўрғон район маиший хизмат кўрсатиш комбинати эса учта автомашинада 15 дан ортиқ хизмат ташкил этган.

КИЧКИНТОЙЛАРНИ ЎЙЛАБ

Областимизда янги типдаги болалар боғчалари қуриш давом этмоқда. Бўка районида 140 ўринли болалар боғчаси яқин кунлар ичида фойдаланишга топширилади.

Бу йил пойтахтимизда 16 та болалар боғчаси қуриш планлаштирилган. Буларнинг ҳар бири 280 ўринли. Ундан ортиқ боғча шу ойнинг охирларида фойдаланишга топширилади. Йил охиригача яна 6 та боғчани болалар ихтиёрига бериш учун ҳаракат қилинмоқда.

Чилонзорнинг «В-20» секторида, «2-Қорақамиш» ва «Ц-14» да болалар боғчалари учун бино қуриш ишлари ниҳоясига етиб қолди.

М. ЗАРИПОВ.

ЖАМОЛ ОЧАЁТГАН ҚИШЛОҚ

ОҚҚЎРҒОН, (**ўз мухбиримиздан**). Ҳамид Олимжон номли колхозга борганда беихтиёр бир ҳодиса эсга тушади.

Бундан бир неча йил илгари Октябрь МТСидан Оққўрғонга йўлга чиққан эдик. Ораси беш-олти километр келадиган бу йўлни ўша вақтда тўрт соатда аранг босиб ўтган эдик.

Ҳозир беўхшов ўша кўринишлардан ном-нишона қолмаган. Энди бу йўлни узоғи билан 10-15 минутда босиб ўтиш мумкин. Кенг ва теп-текис асфальт, йўлнинг икки томонида қад кўтарган янги кўркам бинолар, бағри кенг хиёбонларни кўрган кишининг баҳри-дили очилади.

Дарҳақиқат, кейинги тўрт беш йил мобайнида Ҳамид Олимжон номли колхоз қишлоғининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб бораяпти. Энг олдин катта йўлнинг ёқасида турар-жой бинолари, янги ҳовлилар қад кўтарди. Сўнг колхознинг эски гаражи бузиб ташланди ва ўрнида катта хиёбон пайдо бўлди. У ерда машҳур ва талантли ўзбек шоири Ҳамид Олимжоннинг катта ҳайкали қад кўтарди.

Бу йил эса яна қишлоқнинг чиройига чирой қўшадиган икки қаватли янги ҳаммом биноси бунёд этилди. Бу бинонинг иккинчи қаватида меҳмонхона бор.

240 минг сўм сарфлаб қурилган бу бино ҳақиқатан ҳам қишлоқнинг кўрки. Ҳамид Олимжон номли колхозда қишлоқларни обод қилишга киришилгани бежиз эмас. Чунки колхозчилар пахтачилик, канопчилик соҳасида янги ғалабаларга эришиб катта даромад олмоқдалар. Прогрессив методларни дадиллик билан жорий этиб, ҳосилдорликни йилдан-йилга оширмоқдалар. Айниқса, пахтани машина билан териб олиш, техникадан фойдаланиш даражаси ошиб бораётгани туфайли етиштирилаётган маҳсулот таннархи пасайяпти.

— Бу йил колхозимизда пахта ҳосилдорлигини 33 центнерга етказишимиз, унинг 90 процентини машина билан териб олишимиз лозим. Ҳозир бутун эътибор шунга қаратилган. Мўлжалдаги ҳосилни етиштириш учун август ойини «зарбдор ой» деб эълон қилдик. Машина теримига тайёргарликни кучайтириб юбордик, —дейди колхоз раиси ўртоқ Ҳ. Эргашев.

Б. ХАЛИЛОВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. В. И. Ленин номидаги «Шкода-Пилзень» машинасозлик комбинати Совет Иттифоқи учун кўплаб машинасозлик жиҳозларини етказиб бермоқда. Комбинатда тайёрланаётган кўплаб машина қисмлари Чехословакия мутахассислари томонидан ишлаб чиқарилмоқда. Суратда: комбинат цехида.

ЧТК-ТАСС фотоси.

МУЖИБУР РАҲМОН СУД ЖАВОБГАРЛИГИГА ТОРТИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири яхши хабардор ҳукумат манбаларига асосланиб Равалпиндидан йўллаган хабарида айтилишича, халқ иттифоқи партиясининг раиси Мужибур Раҳмон Покистон ҳукуматининг махсус ҳарбий суди олдида жавобгарликка тортилган.

Покистондаги энг оммавий партиянинг раҳбари Мужибур Раҳмон «давлатга қарши фаолият билан шуғулланди ва Шарқий Покистонда уруш бошлаб юборди» деб айбланмоқда. Суд мажлислари тамомила маҳфий шароитда ўтказилмоқа. Суд бошланганлиги тўғрисида ҳукумат хабар эълон қилгани йўқ.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон ташқи ишлар министри Сваран Сингх Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретари У Танга мактуб йўллади. Мактубда Мужибур Раҳмонни суд қилдирмаслик ва унинг ҳаётини омон сақлаб қолмоқ учун шошилинч чоралар кўриш илтимос қилинди.

(12 август, ТАСС).

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИКНИНГ ЯНГИ ОМИЛИ

ПРАГА

Чехословакиядаги газеталар СССР билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва хамкорлик тўғрисида шартнома имзоланганлигини хабар қилиб, бу шартнома бутун дунёда тинчлик ишига, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасида дўстлик ва хамкорликни ривожлантиришга хизмат қилади, деб таъкидламоқда. «Руде право» газетаси шартнома моддаларининг мазмунини баён қилиб, Ҳиндистон Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсатига юксак баҳо бермоқда, деб ёзади. СССР ҳам деб ёзади газета, Ҳиндистон ҳукумати ўтказиб келаётган ташқи сиёсат тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилади деб ҳисоблайди.

ҚОҲИРА

Қоҳирадаги газеталар шартноманинг мақсади фақат Осиёдагина эмас, шу билан бирга бутун дунёда ҳам тинчликни мустаҳкамлашдан иборат, деб якдиллик билан қайд қилмоқда. Совет — Ҳиндистон шартномаси, деб ёзади« Ал-Ахбор» газетаси, «ҳар иккала мамлакатнинг тинчлик ва адолат учун биргаликда кураш олиб боришини кўзда тутади».

ВЕНА

Тинчлик, дўстлик ва хамкорлик тўғрисидаги Совет-Ҳиндистон шартномаси Австрия матбуотининг катта эътиборини ўзига жалб қилди. «Халқлар,— деб ёзади «Арбайтер цайтунг» газетаси,— Москва билан Деҳли ўртасида тузилган янги шартнома тинчлик ишига ёрдам беради деб умид қилмоқдалар». «Фолькештимме» газетаси шартноманинг асосий моддаларини батафсил баён қилиб, бу шартнома бошқа бирор учинчи мамлакатга қарши қаратилмаганлигини таъкидламоқда.

НЬЮ-ЙОРК

Америка матбуоти Совет-Ҳиндистон шартномаси имзоланганлиги тўғрисида босиб чиқарган ўзининг жуда кўп хабарларида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик муносабатларини ривожлантирмоқ учун бу шартноманинг жуда катта аҳамияти борлигини кўрсатиб ўтмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетаси ўзининг редакцион мақоласида, жумладан шартнома СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги алоқалар янада мустаҳкамланганлигидан далолат беради, деб ёзади.

ТОКИО

Японияддаги етакчи газеталарнинг ҳаммаси бу муҳим ҳужжатнинг баёнини ТАСС берган маълумотларга асосланиб эълон қилмоқда. Совет-Ҳиндистон шартномаси, деб ёзади «Асахи» газетаси, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлиқ ва хамкорлик учун жаҳоншумул аҳамиятга эга. Бу шартнома Шарқий-Жанубий Осиёда хавфсизликни таъминлашга ёрдам беради.

(ТАСС).

БИРЛИК ВА ЖИПСЛИК

БЕРЛИН, 11 август. (ТАСС). Бу ерда Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер қардош социалистик мамлакатлар раҳбар арбобларининг Қримдаги дўстона учрашуви тўғрисида доклад қилди.

АДН агентлигининг хабарида айтиладики, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси Қримдаги учрашув якунларига тўла равишда қўшилганлигини изҳор қилди ва Э. Хонеккер докладини маъқуллади.

Қардош социалистик мамлакатларнинг бирлиги ва жипслигини, КПСС XXIV съезди, Германия Бирлашган социалистик партияси VIII съезди ва бошқа қардош партиялар съездлари қарорларининг ҳаётий кучини бу учрашув яна бир марта намойиш қилди, деб мажлисда уқтириб ўтилди.

ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

ХЕЛЬСИНКИ. Бу йил граждайлардан яна 7 мингдан дан ортиқ киши «Финландия—Совет Иттифоқи» жамиятига аъзо бўлиб кирди. «Кансан уутисет» газетасининг хабар беришича, ҳозирги вақтда жамиятнинг 200 минг кишидан ортиқ аъзоси бор. Кўпгина турли ташкилотлар ҳам бу жамиятнинг аъзосидир.

УЗБОШИМЧАЛИК ТУХТАТИЛСИН

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлиги вакили 10 августда баёнот бериб АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши янги қуролли иғвогарлигини кескин қоралади. 1971 йил 8 августда, дейилади баёнотда, Америка авиацияси ва артиллерияси Виньлинь районидаги Виньтяп жамоасини бомбардимон қилди ва тўпга тутди. Мана шу қуролли иғвогарлик натижасида тинч аҳолига катта зарар етказилди.

Вьетнам Демократик Республикасининг ташқи ишлар министрлиги АҚШ империалистларининг янги жиноятини кескин қоралади ва улардан Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва хавфсизлигига қасд қилувчи ҳаракатларнинг ҳаммасини дарҳол тўхтатишни талаб этди.

ЛОВУЛЛАБ ЁНМОҚДА

ПАРИЖ. «Юманите» газетасининг ташқи сиёсий обзорчиси Ив Моро газетада босилган мақоласида «Британиянинг интервенцияси натижасида Шимолий Ирландия ловуллаб ёнмоқда ва қонга ботирилмоқда» деб ёзади. Ив Моро шу кунларда Шимолий Ирландияда бўлаётган воқеаларни шарҳлаб бу мамлакатдаги бир ярим миллион аҳолидан 600 минг нафардан кўпроғи «мустамлака типидаги эксплуатация ва камситиш қурбони бўлмоқда» деб ёзади.

ЎРГИМЧАК УЯСИ ВА ҚАЙЧИ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентина публицисти Хорхе Флорес Маркгрегор «Ўргимчак уяси ва қайчи» деган ўзининг китобида бундай деб ёзади: Аргентинадаги ва Латин Америкасининг бошқа мамлакатларидаги оммавий ахборот воситаларининг фаолиятига империалистик монополиялар бевосита ёки бавосита ошкора ёки пинҳоний равишда раҳбарлик қилиб турибди.

Бу китобда оммавий ахборотнинг ҳар хил турлари-журналлар, газеталар, радио, телевидение, нашриётлар халқаро ва миллий агентликлар ва бошқа информация ва реклама бюроларининг қитъада олиб бораётган ишлари батафсил анализ қилган ва уларнинг буржуа идеологиясини ўтказаётганлигини фош этади. Китобда келтирилган конкрет мисоллар буржуазиянинг ахборот воситалари муайян сиёсий мақсадни кўзлаётганлигини, воқеликни молиявий ва монополистик доираларга ёқадиган тарзда акс эттиришга интилаётганлигини кўрсатиб турибди.

Латин Америкасидаги матбуот, радио ва телевидение органларида ҳамда турли информация агентлиги ва бюроларида, дейилади шу китобда, АҚШ Марказий разведка бошқармасининг агентлари актив иш олиб бормоқда.

ГВАТЕМАЛАДА ҚОНЛИ ТЕРРОР

САН ХОСЕ. (ТАСС). Коста-Рика пойтахти олган ҳабарларга қараганда, Гватемала ватанпарварлари ҳар куни мамлакатда авж олиб кетган реакция қурбони бўлмоқдалар. Бу — генерал Карлос Арана ҳукумати авж олдириб юборган қонли террор сиёсатининг натижасидир. Бу сиёсатдан кузатилган мақсад — Америка монополиячиларининг мамлакатдаги ҳукмронлигига қарши қаратилган ҳар қандай демократик ҳаракатни тор-мор келтиришдир.

Спорт

БОШЛАНИШИ ҚУВОНАРЛИ

Шу кунларда спорт мухлисларининг нигоҳи Финляндия пойтахти Хельсинкига қадалган. Улар бу ерда енгил атлетика бўйича ўтказилаётган Европа чемпионати мусобақаларини диққат билан кузатиб боришмоқда.

Биринчиликнинг дастлабки куни совет спортчилари учун қувонарли бўлди. Енгил атлетикачиларимиз иккита олтин ва битта бронза медали олиш билан бирга мамлакат рекорди жадвалига ҳам ўзгартиш киритдилар.

Жаҳон рекордчиси ленинградлик Н. Чижова ядро улоқтиришда энг кучли эканлигини яна исботлади. У 20 метр 16 сантиметр натижа кўрсатиб, европа чемпиони бўлди.

20 километрга спортча юришда яна бир вакилимиз Николай Смага командамизга олтин медаль олиб берди. 10 минг метрга югуришда жуда кучли спортчилар тўпланди. Бу ҳол баҳснинг ниҳоясида кескин ўтишига сабабчи бўлди. Совет спорти шарафини икки югурувчи мамлакат рекордчиси Н. Свиридов ва яқиндагина тугаган СССР халқлари V спартакиадаси ғолиби Р. Шарафиддинов ҳимоя қилди. Пешқадам бўлиб олган етти спортчининг қайси бири маррага биринчи бўлиб келиши сўнгги даврагача муаммо эди. Сўнгги метрлар қолганда финляндиялик Ю. Ваатайнен ва ГДР вакили Ю. Хаазелар олдинга ўтиб, марранн биринчи — иккинчи бўлиб якунлашди. Р. Шарафиддинов бронза медалига сазовор бўлди. Лекин унинг натижаси — 27 минут 56,4 секунд — мамлакатнинг янги рекорди ҳисобланади.

Кеча бир неча турлар бўйича мусобақалар бўлди. Баландликка сакровчилар сафида халқаро классдаги спорт мастери, тошкентлик В. Чулкова ҳам қатнашди.

ГДАНСКДА ДУРАНГ

СССР футболчилари ўтган куни Гданск шаҳрида Польша терма командаси билан халқаро ўртоқлик учрашувини ўтказишди. Совет футболчилари составн бирмунча ўзгарган эди. Тренерлар О. Долматов, А. Кожемякин, В. Дударенко, А. Коньков сингари дебютантларни синаб кўрди. Матч 1:1 ҳисобида тугади. Мезбонлар ўйиннинг биринчи ярмида киритган тўпга меҳмонлар иккинчи таймда (Колотов) жавоб қайтаришди.

РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНАТИДА

Республика биринчилиги учун қатнашаётган командалар ўртасида навбатдаги тур ўйинлари бўлиб ўтди. Учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: Биринчи группа — «Буревестник» — «Автомобилчи» — 3:2; «Тўқимачи» — АСК — 1:5; Уй қурилиш комбинати — «Восток» — 2:0. Иккинчи группа — «Пахтачи» — «Химик» — 5:0; «Оқ олтин» — «Цементчи» — 4:2. Учинчи группа — «Спартак» (Самарқанд) — «Лочин» — 0:1; «Спартак» (Урганч) — «Хонқа» — 0:3.

Яқинда Москвада бўлиб ўтган VII халқаро кинофестивалда Совет Иттифоқида тайёрланган «Салют — Мария!» бадиий фильми намойиш этилди. Бу янги фильмга Иосиф Хейфиц режиссёрлик қилган. Сценарий авторлари Григорий Бакланов ва Иосиф Хейфиц. Суратда: фильмдан кадр. Киноартистлардан Ада Роговцева ва Виталий Соломин.

ТАСС фотохроникаси.

БОҚИЙЛИК СИРЛАРИ

Буюк шифокор Абу Али ибн Сино боқий яшашнинг сирларини ўрганиш ёхуд тажриба-илм орқали умр кўришни узайтириш борасида жуда кўп меҳнат қилган. У инсон оламда яшайдиган барча жониворга нисбатан олий асаб системасига эга эканлигини, бу система иш тартибининг бузилиши эса кишини эрта кексайиб қолишига сабаб бўлишини аниқлади. Олим организмга таъсир этадиган ташқи муҳит, таом, ичимликлар, ҳатто чанг ва тутуннинг ҳам узоқ умр кўришни чеклаб қўйишини таъкидлаган эди.

Одатда қарилик аста-секин бошланади. Сочларда оқ толалари пайдо бўлиши бунинг илк белгиларидандир. Бу ҳол кўпинча одамларни ташвишга солиб ҳам қўяди. Шунга кўра кўпчилик, эрта қаришни бартараф қилинса бўлмайдими, деган ўринли саволни беради. Қадим замонлардаёқ шифокорлар бу тўғрида мулоҳаза юргизганлар. Масалан, араб шифокорлари ҳаммомга тушиб терлашни ҳамда ойига икки маротаба қайт қилишни, хитой шифокорлари эса жен-шень (одамгиёҳ) илдизини истеъмол қилишни таклиф қилишган.

Олимларимиз «Оқилона ва узоқ умр кўришнинг биринчи принципи меҳнатдир» дейдилар. Сиҳат-саломат яшаш, узоқ умр кўриш учун, бутун организм, унинг барча аъзолари ишлаши керак. Таомни кўп истеъмол қилиш, шаҳвоний ҳиссиётга ортиқча берилиш, спиртли ичимликларни ичиш, тамаки чекиш, бажарилаётган ишнинг организмга ниҳоят даражада зўр келиши — буларнинг ҳаммаси муқаррар суръатда кишини қаритади.

Меҳнатдан сўнг дам олишни тўғри ташкил қилиш ёхуд бир меҳнатни иккинчи меҳнат билан алмаштириб туриш жуда зарур. Ақлий меҳнат кишилари жисмоний меҳнат билан вақти-вақти билан шуғулланиб турншса яна яхши. Бу эса ҳордиқ чиқаришни яхшилайди, чарчоқ-ҳисларини йўқотади, олий асаб система фаолиятини мустаҳкамлайди, қон айланиш, нафас олиш ва овқат ҳазм қилиш органларининг иш қобилиятини мустаҳкамлайди ва кишини эрта қаришдан сақлаб, касалланишнинг олдини олади.

Улуғ шифокорлар Гиппократ, Аристотель ва Абу Али ибн Синолар боқий умр кўриш учун мунтазам жисмоний машқлар билан шуғулланиб бориш зарурлигини кўрсатиб ўтган эдилар. Дарҳақиқат, жисмоний бадан тарбияси билан шуғулланган кишилар ўзларини бардам сезадилар, касалликлардан холи узоқ умр кўрадилар.

Инсоннинг узоқ умр кўришида доимий хушчақчақлик, асабий хотиржамлик катта роль ўйнайди. Яхши кайфият, баъмани кулги саломатлик, ҳаётдан мамнунлик нишонасидир. Кулги инсонни руҳлантиради, нафас олиш ҳамда овқат ҳазм қилиш органлари фаолиятини активлаштиради, олий асаб системаси ва юрак қон томирлари ишига ижобий таъсир этади.

Узоқ умр кўриш учун нормал уйқу ҳам зарур. Уйқу тормозланишнинг ўзига хос формасидир. Уйқу тормозланиши асаб хужайраларини толиқишдан сақлайди. Уйқу вақтида турли ҳаётий функциялар ва бутун организм дам олади.

Юрак ва қон томирларининг соғлом бўлиши кишининг узоқ умр кўришига олиб келади. Юрак қон томирлари ҳаво ўзгарганида, киши севиниб, ёхуд изтиробга тушганида айниқса ўзгариб туради. Баъзан юрак қон томирлари қаттиқ ҳаяжонланиш ёки оғир меҳнатдан сўнг жисмоний чарчаш натижасида ҳам торайиб кетади. Бу эса касалликка олиб келади.

Оғир сўз, хасадчилик, дилозорлик, баъзи мансабдор шахсларнинг қўл остидаги кишиларга нисбатан қиладиган нотўғри танбеҳлари ёки дағаллиги кишиларни бир томондан ҳар хил асаб ва юрак қон томир касалликларига мубтало қилади.

Биз юқорида узоқ умр кўриш учун овқат парҳези ҳақида сўз очган эдик. Дарҳақиқат, тўғри овқатланиш инсонни эрта кексайишдан сақлайди: томирлар қаримаса, киши ҳеч қачон қаримайди. Хўш, томирлар қай сабабдан қарийдилар? Бунга сабаб кўп. Аммо, энг асосийси атеросклероздир. Томирларга ёғсимон модда — холестерин ўтириши билан дағаллашиб, майинлиги йўқолади, ҳатто торайиб ҳам қолади. Атеросклероз жараёнида торайган, дағаллашган қон томирлардан органларга қоннинг бориши мушкуллашади. Бунинг натижасида, энг аввал олий асаб системаси, қолаверса, юрак мушакларининг кислород ва моддалар билан таъминланиши ёмонлашади. Бу ҳол юрак қон-томир касалликларига дучор қилади. Шунинг учун таркибида холестерин (ёғсимон) модда бўлган ҳайвонот ёғи, гўштлардан тайёрланган таомларни ўз меёрида истеъмол қилингани маъқул.

Спиртли ичимлик ва тамаки таркибидаги никотиннинг организмга заҳарли таъсир этиши ҳаммага маълум. Бироқ, уларнинг киши саломатлигини узоқ вақтгача ёмонлаштириб, умрни анча қисқартиришини ҳамма билармикан?

Бинобарин, узоқ соғлом умр кўраман деган ҳар бир киши атрофдагилар билан бирodarларча маданиятли муомалада бўлиши, ақлий меҳнатни жисмоний меҳнат билан алмаштириб бориши, бадан тарбияси билан шуғулланиши, сервитаминли таомларни истеъмол қилиши, спиртли ичимликлар ичмаслиги, папирос чекмаслиги зарур.

Шуни унутмаслик керакки, хушчақчақ, мароқли меҳнат, тинч ҳаёт узоқ умр кўришнинг гаровидир. **О. АЗИЗХЎЖАЕВ,**
Медицина фанлари кандидати.

ВИСТАВКА ЗАЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН

Литва пойтахти Вильнюс шаҳрининг Вингис истироҳат боғи шу кунлари шаҳарликлар билан гавжум бўлмоқда. Бу ерда бир ҳафтадан бери Ўзбекистон халқ хўжалиги ва маданиятини акс эттирувчи виставка намойиш этилмоқда. Юзга яқин экспонатларда серқуёш республикамизнинг ҳаёти ва маданиятига оид қизиқарли фотосуратлар, нодир ҳужжатлар намойиш этилмоқда. Экспонатларнинг кўпларида Ўзбекистон саккизинчи беш йилликда қўлга киритган ютуқлари, саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида меҳнаткашларимиз томонидан қўлга киритилган улкан ғалабалар ҳикоя қилинади. Шаҳарликларда айниқса республика меҳнаткашларининг давлатга «оқ олтин» етказиб бериш бўйича сўнгги йилларда қўлга киритган катта ютуқлари ҳақида ҳикоя қилувчи диаграммалар катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу диаграммаларда ўзбек пахтакорларининг тўққизинчи беш йилликда ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятлари ҳам акс эттирилган.

Вильнюс шаҳрининг кўплаб кинотеатрларида ўзбек киносанъати усталари томонидан суратга олинган ўнлаб бадиий ва ҳужжатли кинофильмлар намойиш этилмоқда.

Пойтахтимизнинг Фрунзе районидаги 27-озиқ-овқат магазинининг ишчан коллективи аҳолига намунали савдо хизматини кўрсатмоқда. Ойлик план топшириқлари ортиғи билан адо этиляпти. Чапдаги суратда: магазин ходимларидан (чапдан) М. Кулиева, В. Маҳмудов ва В. Шириновалар савдо сифатини яхшилаш юзасидан суҳбатлашишмоқда. Марказий Тезакоп бозорида 26-ўзига-ўзи хизмат қилувчи озиқ-овқат магазини ишга туширилди. Ўнгдаги суратда: магазинда савдо пайти. А. Абалян фотолари.

ҲАР ТЎҒРИДА

РАНГЛИ РЕНТГЕН

Лодзь (Польша) медицина академиясининг мутахассислари янги рентген аппаратини ясашди. У рангли рентген суратлари олиш имконини беради. Бу ихтиро медикларда катта қизиқиш уйғотди. Негаки, оқ-қора суратдагига қараганда рангли рентгенда инсон организмидаги патологик жараёнларни тезроқ аниқлаш мумкин. Мазкур янгилик Токиода ўтказилган Халқаро радиологлар конгрессида ҳам юқори баҳоланди.

ТЕЛЕПЛАСТИНКА

ГФР фирмалари 20 минутлик телекўрсатув ёзилган граммофон пластинкалари чиқаришди. Шундайлардан ўнтаси икки соатлик программа, деган гап.

Бу пластинканинг асоси оддий қоғоз бўлиб, устига пластик плёнка ёпиштирилган. Плёнкага ёзув излари ўйиб қўйилган. Бу излар оддий пластинкадаги товуш изларига ўхшаш илон изи бўлмай, балки у ёки бу даража чуқурликда пластмасса юзасига ботириб ўйилган излардир. Бу эса бир миллиметр юзада 140 та шундай изни жойлаш ҳамда маълум вақт ичида кўрсатувни таъминлаш имконини берди. Пластинкага ёзилган кўрсатувларни кўриш учун махсус адаптер тайёрланиб, унда ғоят нозик олмос нина бор.

СУВ ЎСИМЛИГИДАН — МОРОЖЕНОЕ

Дортмунддаги биология институтининг олимлари яқин вақт ичида денгиз ўсимликларидан тайёрланган лапша, картошка ва ҳатто мороженое сотиб олиш мумкин бўлади, демоқдалар. Бунга асос бор: ҳозир ГФРда озиқ-овқат саноатида ишлатиш учун сув ўсимликлари етиштирадиган фабрика қуриляпти. Бу ўсимликларда оқсил моддаси кўп, улардан тайёрланган таъм ҳам жуда ширин.

ИСИТУВЧИ БЎЁҚ

Британия тадқиқот лабораторияларидан бирида янги хил бўёқ яратиш бўйича тажриба ўтказиляпти. Бу бўёқ ўзидан электр токи ўтказади. Бунга бўёқ таркибидаги силикат ва органик моддалар имкон беради. Ўзидан электр ўтказувчи бўёқ одатдагидек чўтка билан сурилади. Агар шу бўёқ билан девор мойланиб, ундан электр токи ўтказилса, у иссиқлик берадиган батарея хизматини бажараверади.

ОКЕАН ОСТИДА ШАҲАР

«Дженерал-электрик» фирмасида океанавтлар (океанни ўрганувчи мутахассислар) учун махсус сув ости шаҳарчаси қуриш лойиҳаси чизилмоқда. Мазкур шаҳарча диаметри 4 метрга яқин доирасимон уйлардан иборат бўлади. Улар учун Атлантик океанининг сув ости тепаликларида жой ажратилади. Уйлар шу тепаликларга маҳкамланиб қўйилади.

ОВЧИ БЛОКНОТИДАН

БУРГУТНИНГ ОЛИШУВИ

Бугун омад келмади. Катта Чимён бўйлаб неча довон ошдик, дараларни айландик, ўрмонзорни кезиб чиқдик, лекин бирон-бир ҳайвонга дуч келинмади. Ҳатто тажрибали овчининг кеча қўйган қопқонлари ҳам бўм-бўш эди.

Сезяпман, Ўринбой аканинг авзойи бузилган. Оғзига талқон солиб олган кишидек ломмим демайди. Сўқмоқ эса ҳамон олдинга, қорайиб кўринаётган қоялар сари етаклайди. Шоҳлари чор атрофга тарвақайлаб кетган дўлана остида пича дам олиб, тамадди қилишга қарор қилдик. Киши дилига ғашлик солувчи сукунат атрофни чулғаган. Оёқ остимиздаги майсалар саратон қуёшига тоб беролмай, аллақачонлар жизғинаги чиққан, ҳашакка айланган. Қани энди тиқ этган шамол эсса, бир қултум муздек булоқ суви бўлса?

Овчи гўё фикримни ўқигандек, азод ўрнидан туриб, сафар ҳалтасидан сувдонни чиқарди. Сўнгра қўлидаги милтиқни дўланага осиб:

— Яқин атрофда булоқ бўлиши керак, — кийик подаси қолдирган изларига тикиларкан деди овчи. — Сиз пича тамадди қилиб туринг, ҳозир қайтаман.

Омадинг келмагандан кейин иштаҳа ҳам йўқоларкан. Кўнглим ҳеч нарса тўсамайди. Чарчоқдан тиззаларим қалтирайди, киприкларга уйқу илгашади. Кўйлагимни ечиб, майса устига чўзилдим.

Шу пайт сувга кетган овчи шоша-пиша изига қайтди.

— Туринг, ғалати томоша кўрамиз, — деди-ю, яна харсанг тошлар ортида кўздан ғойиб бўлди.

Беихтиёр кетидан эргашдим. Нима воқеадан бехабар, йўл-йўлакай қўшотарни ҳам ўқлаб олдим. Йигирма-йигирма беш қадам юрар-юрмас, кекса арча панасида турган Ўринбой акага кўзим тушди.

Тоғлиқ шарпамни сезди, чоғи, бош бармоғини оғзига қилиб, «тис» деди. Атроф қонга беланган. Ўт-ўланлар, тошлар усти ҳам қон. Аллақандай парранданинг патлари тўзиб ётибди. Овозимни чиқармай овчи ёнига яқинлашдим.

Олдинда, сарғайиб қолган бута олдида бургут билан силовсин ўртасида яккама-якка олишув борарди. Само ҳокими забардаст, ўткир панжалари билан рақибига ёпишиб олган, тинмай чўқирди. Эчкидек келадиган бу ҳолдор ёввойи мушук ҳарқанча ўзини буталар панасига тортса ҳам, бургут уни қўйиб юбормасди.

Лекин шу онда кутилмаган воқеа содир бўлди. Оёғимиз остидан тош кўчиб, рақибларни чўчитиб юборди.

Ўринбой акага қарадим. У эса ҳамон пинагини бузмай қонли олишувдан кўзини узмасди. Қачонки, бургут силовсинни қўйиб, ҳавога кўтарилгач, овчи милтиқни қўлига олди. Лекин шу ондаёқ фикридан қайтди, қуролни дарахтга тираб қўйди. Бу орада силовсин гандираклаганча биз томон кела бошлади.

— Қаёққа ҳам қочиб қутила олардинг, бечора, — деди ўзича овчи ва қўшимча қилди, — кўрасиз, бургут уни парчалаб ташламагунча тинч қўймайди.

Чиндан ҳам Ўринбой ака гапини тугатмасданоқ, анча баландлашиб қолган қуш яна ўқдек рақибига ташланди. Бу гал силовсин бўш келмади. Пайт пойлаб, бургутнинг оёғидан тишлаб олди. Бургут ғалати овоз чиқариб чинқирди-ю, силовсиннинг кўзини ўйиб, осмонга кўтарилди.

Ҳаво ҳужуми бирнеча марта такрорланди. Пировардида чала жон бўлиб, ҳатто қимирлашга ҳам мадори қолмаган ҳайвонни кўтарганча, ўз макони қоялар томон учиб кетди.

— Она бургут, — деди қушдан кўзини узмай овчи, — полапонлари ғамида бўрига ҳам човут солишдан тоймайди. Қани энди шунақа қушни қўлга ўргатсанг, бунақа сарсон бўлиб юрмасдик.

Тепаликка кўтарилар эканмиз, Ўринбой аканинг сўнгги сўзлари дилимга жо бўлиб қолганди. Рост-да, бургут билан ов қилиш қанчалар завқли. Лекин у ҳар бир овчига ҳам насиб этавермайди-да!

Я. САЛИМОВ.

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВЛАР

Яқинда Москвада таълим олаётган бир гуруҳ поляк студентлари Ўзбекистонда меҳмон бўлишди. Улар областимизнинг бир қатор хўжаликларида бўлиб, далада меҳнат қилаётган ёшлар билан қизиқарли учрашувлар ўтказишди. Куни кеча польшалик студентлар Оққўрғон район комсомол-ёшлари ҳузурида меҳмон бўлишди. Улар район йигит ва қизларининг шу кунларда олиб бораётган ишлари билан яқиндан танишди.

Кечки пайт район маданият уйида поляк студентлари учун қизиқарли концерт қўйиб берилди. Бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари қизиқарли қўшиқ ва куйлар ижро этишди. Кечада польшалик студентлар ҳам ўз маҳоратларини намойиш этдилар.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан **Москва кўрсатади.**
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
19.00 — **Кўрсатувлар программаси.** 19.05 — **«Ахборот» информацион программаси** (рус тилида).
Ўзбек тилида: 19.20 — **«Оламга саёҳат»** (кинокўрсатув). 20.20 — **«Ахборот» информацион программаси.** 20.35 — **«Терим машиналари мавсумга шай бўлсин!».** 20.55 — **Кўрсатувлар программаси.**
21.05 дан **Москва кўрсатади.**
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида: 22.00 — **Ҳужжатли фильм.** 22.45 — **Шотурсин Ғуломовнинг адабий портрети.**
24.00 дан **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**
Рус тилида: 18.00 — **«Бухоро»** (телефильм). 18.30 — **Реклама.** 18.40 — **«Фанга бағишланган ҳаёт».**
19.00 дан **Москва кўрсатади.**
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
21.05 — **«Тилла тиш»** (бадиий фильм, ўзбек тилида).
22.45 дан **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида: 20.00 — **«Ёғочдан таралган садолар»** (музикали кўрсатув).
Рус тилида: 20.40 — **«Тўлқинда-02».** 21.10 — **«Тикланиш»** (ҳужжатли фильм).
21.45 — **«Ҳеч ким ўлишни истамайди»** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 13/VIII да **Кумуш тўй,** 14/VIII да **Лақма.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

«Авлиё Лука» нинг қайтиши — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).
Эркаклар ёзи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).
Ҳомий — «МОСКВА» (эрталаб соат 10, 11.40 минутда, кундуз соат 4, 5.40 минутда, кеч 7.20 минутда), «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).
Осмон секин юради — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).
Бегуноҳ бўлса, озод эт! — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).
Севги нафосати — «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).
Оқ процесс — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Ўжар қизнинг қуюлиши — «РАКЕТА».
Оилавий ҳаёт — ТЕЛЬМАН номли.
Эркаклар ёзи — «ФЕСТИВАЛЬ».
Марддан ўқ ўтмайди — «ХИВА».

«ТАШКЕНТВОДСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ЎҚУВ КОМБИНАТИ 1971-1972 ЎҚУВ ЙИЛИГА

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бульдозерчи-скреперчи, машинист-экскаваторчи, ғишт терувчи, сувоқчи, бўёқчи.
Ўқувчиларга ойига 55 сўм стипендия, бепул махсус кийим-кечак ва ётоқхона берилади.
Ўқиш муддати — 6 ой.
Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.
17 дан 35 ёшга тўлганлар қабул қилинади.
Кирувчилар қуйидаги ҳужжатлар топширадилар: паспорт, маълумоти ҳақида ҳужжат, справкалар: турар-жойидан, медицина (286-форма), 4 дона фотосурат (3x4 см), характеристика.
Мурожаат учун адрес: Пскент район, Тошкент денгизи, чап соҳил.

ТОШКЕНТ ЁҒ-МОЙ КОМБИНАТИГА

синтетик восита билан ювувчи, синтетик порошок ишлаб чиқарувчи ёғ-эстракт заводлари учун чўғ билан қиздирувчилар, катта аппаратчилар, кимёвий аппаратлар хизмати бўйича аппаратчилар, катта усталар, полиграфия ускуналарига V-VI разрядли наладкачи ва слесарлар, жойловчилар, печатниклар, электрчилар, транспортга юкчилар, лаборантлар, бухгалтерлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — вақтбай — мукофотли.
Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02711. ИНДЕКС 64697. А. 1809.